

залишаються поза сталими експортними каналами, що обмежує їхні шанси на інтеграцію у міжнародні ринки та отримання справедливої ціни за продукцію.

Успішна інтеграція фермерів у ЛСВ дозволить не лише збільшити їхні доходи, а й забезпечити соціально-економічний розвиток сільських територій.

Фермерство в Україні має значний потенціал для розвитку, однак його реалізація можлива лише за умови активного впровадження кооперативних форм організації та інтеграції у сучасні ланцюги створення вартості. Кооперація виступає ефективним інструментом підвищення конкурентоспроможності, диверсифікації доходів і зміцнення продовольчої безпеки. У післявоєнний період цей підхід набуває особливої актуальності, оскільки дозволяє поєднати економічні, соціальні та інноваційні чинники розвитку аграрного сектору.

Список використаних джерел:

1. Свиноус І., Гаврик О., Биба В. Методичні підходи до типологізації фермерських господарств. *Економічний дискурс*. 2020. № 1. С. 105-116.
2. Дудник О. С. Перспективи розвитку фермерства в Україні. *Економіка АПК*. 2016. № 3. С. 92-97.
3. Ожелевська Т., Поплавський В. Я. Фермерство в Україні: перспективи розвитку. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). С. 942-948.

І. Хилько, ст. викладач,
О. Легін, здобувач вищої освіти,
*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

ТОКЕНІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ STARTUP-ІНІЦІАТИВ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ В ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

Післявоєнна відбудова аграрного сектору України потребуватиме не лише фізичного відновлення, а й масштабного фінансування, відбудови логістичних ланцюгів та підвищення прозорості в системі постачання. Для забезпечення цих процесів важливо знайти нові інструменти залучення інвестицій, особливо

для малих і середніх агропідприємств.

Одним із таких інструментів може стати токенизація – процес цифрового перетворення реальних активів на токени, які можна обмінювати та продавати. У сільському господарстві це можуть бути земля, врожай або інші матеріальні активи. Завдяки цьому активи стають доступними для торгівлі, що підвищує їх ліквідність і привабливість для інвесторів.

Ключовою перевагою токенизації є можливість поділу активу на дрібні частки, що відкриває шлях до участі в інвестиціях ширшому колу осіб, від великих інституцій до окремих домогосподарств. Зниження бар'єру входу сприяє залученню більшої кількості інвесторів і формує передумови для розвитку вторинного ринку, що, у свою чергу, ще більше покращує ліквідність токенизованих активів.

Окрім внутрішнього ринку, токенизація відкриває можливості для транскордонних інвестицій. Це особливо актуально, враховуючи велику кількість українців, які перебувають за кордоном. Залучення коштів від іноземних партнерів сприяє диверсифікації джерел фінансування та підвищенню рівня довіри завдяки прозорості транзакцій і відсутності можливості їх підробки [1].

Міжнародний досвід підтверджує потенціал даного інструменту, зокрема компанія Agrotoken із Аргентини змогла залучити понад 30 млн. дол. США завдяки токенизації сої, кукурудзи та пшениці. В Африці проєкти One Million Avocados та Project Mocha токенизували дерева, надаючи інвесторам частку в прибутках від майбутнього врожаю, а фермери отримують миттєве фінансування на розвиток господарства [2].

В Україні токенизація також знаходить практичне застосування. Яскравим прикладом є проєкт української корпорації AgroGloryTime, яка у 2022 році створила токен AGTI, забезпечений реальними активами агробізнесу AgroGloryTime. Вона дозволила компанії залучити мільйони доларів США на будівництво сучасних тепличних комплексів [3].

Попри переваги, токенизація має і низку обмежень. Основна проблема полягає у відсутності чіткої регуляторної бази в Україні щодо обігу віртуальних активів. Також ризик нестабільності вартості токенів може негативно вплинути на привабливість

цього інструменту для інвесторів [4].

Щоб мінімізувати ризики, аграрним проєктам варто орієнтуватися на токенизацію, що базується на стейблкоїнах – криптовалютах, вартість яких прив'язана до стабільних активів. Це дозволить уникнути значних коливань ціни токена. Водночас, надзвичайно важливо забезпечити чітке юридичне оформлення токенів з урахуванням прав власників, правил обігу та механізмів захисту інвесторів [5].

Отже, токенизація має потенціал стати потужним фінансовим інструментом для підтримки розвитку аграрних стартапів та модернізації сільського господарства. Розглянуті приклади свідчать про можливість ефективного залучення капіталу завдяки використанню цифрових технологій. А для досягнення сталого результату важливо враховувати наявні виклики та працювати над створенням сприятливого нормативного середовища.

Список використаних джерел:

1. Токенизація реальних активів як потужний інструмент відновлення України: інтерв'ю з к.е.н., доценткою КІБіТ Мариною Рябокін - Fintech Insider. Fintech Insider - Дізнавайся першим. URL: <https://fintechinsider.com.ua/tokenizacziya-realnyh-aktyviv-yak-potuzhnyj-instrument-vidnovlennya-ukrayiny-intervyu-z-k-e-n-doczentkoyu-kibit-marynoyu-ryabokin/> (дата звернення: 13.09.2025).

2. Njenga N. Real life yield farming: How tokenization is transforming lives in Africa. Cointelegraph Magazine. URL: <https://cointelegraph.com/magazine/tokenization-projects-transforming-farmers-lives-africa/> (дата звернення: 13.09.2025).

3. AGRO GLORY TIME. Sevlushfoods. URL: <https://sevlushfoods.com/> (дата звернення: 13.09.2025).

4. Klimovych S. ADVANTAGES AND DISADVANTAGES TOKENIZATION FOR ENTERPRISES. Herald UNU. International Economic Relations And World Economy. 2024. № 52. URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-52-15> (дата звернення: 13.09.2025).

5. What Is a Stablecoin? Binance Academy. URL: <https://academy.binance.com/uk-UA/articles/what-is-a-stablecoin> (дата звернення: 13.09.2025).